

ВСЕУКРАЇНСЬКА ЕКОЛОГІЧНА ЛІГА

Україна, 01033, м. Київ, вул. Саксаганського, 30-В, оф. 33,

тел. (044) 289-31-42

E-mail: vel@ecoleague.net

www.ecoleague.net

Інформаційне повідомлення

Проблеми поводження з пестицидами в Україні: соціально-екологічні, економічні наслідки та шляхи розв'язання

12 грудня 2014 року в м. Києві Всеукраїнська екологічна ліга провела конференцію на тему «Проблеми поводження з пестицидами в Україні: соціально-екологічні, економічні наслідки та шляхи розв'язання».

У заході взяли участь представники Департаменту охорони природних ресурсів Міністерства екології та природних ресурсів України, Міністерства аграрної політики та продовольства України, Державної ветеринарної та фітосанітарної служби України, Головного управління державної санітарно-епідеміологічної служби, народні депутати України, фахівці Інституту агроєкології і природокористування Національної академії наук України та інших наукових установ, підприємці, фермери, громадськість, ЗМІ.

Всеукраїнська екологічна ліга організовує інформаційну діяльність у рамках проекту Європейської комісії та Продовольчої і сільськогосподарської Організації ООН «Підвищення потенціалу для усунення та запобігання повторного використання непридатних пестицидів в якості моделі для вирішення проблеми невикористаних небезпечних хімічних речовин на території колишнього Радянського Союзу».

Проект охоплює дванадцять країн зі Східної Європи, Кавказу та Центральної Азії. Європейський Союз та Продовольча і сільськогосподарська організація ООН цим проектом надають допомогу країнам, спрямовану на створення умов для обміну інформацією та розвиток потенціалу для сприяння ефективному розв'язанню проблем з нераціональним поводженням з пестицидами.

На конференції було розглянуто проблемні питання державного регулювання у сфері поводження з пестицидами та отрутохімікатами, забруднення пестицидами водойм та ґрунтів, біоаккумуляція отрутохімікатів у навколишньому середовищі, безпосередній та опосередкований вплив пестицидів на здоров'я людини, підвищення обізнаності населення щодо небезпеки використання пестицидів та отрутохімікатів.

Голова Всеукраїнської екологічної ліги **Тетяна Тимочко** у своєму виступі наголосила, що Ліга протягом тривалого часу вивчає і аналізує

проблеми поводження з відходами на території України та розробляє можливі шляхи їх розв'язання. Особливу увагу Всеукраїнська екологічна ліга приділяє зберіганню, перевезенню та утилізації небезпечних відходів у зв'язку з їхнім шкідливим впливом на довкілля та небезпекою для життя і здоров'я людей. У 2009–2010 рр. фахівці Ліги брали участь у підготовці та реалізації Програми поводження з небезпечними відходами в Україні, в якій велику увагу було приділено проблемам поводження з непридатними пестицидами. В рамках цієї Програми значна частина отруйних речовин та непридатних пестицидів була перезатарена та вивезена з території України для утилізації.

Багато складів з непридатними пестицидами з різних причин опинилися поза увагою Програми. Проблема непридатних отрутохімікатів і досі не втратила гостроти в Україні, саме тому в 2015 році Всеукраїнська екологічна ліга розпочинає проект громадської інвентаризації непридатних пестицидів, оскільки необхідно перевірити скільки ще покинутих складів з отрутохімікатами залишилося на території України та в якому вони стані.

У законодавстві України є значні прогалини стосовно поводження з пестицидами, тому пріоритетом на цей час є впровадження положень європейських директив, які регулюють цю галузь, у національне законодавство.

Показовим прикладом проблеми поводження з пестицидами та тарою, в якій вони зберігалися, є багаторазове отруєння річки Коник (Київська область), яке відбувалося протягом цього літа. Виявилось, що невелике підприємство, яке отримало фальшиву ліцензію на утилізацію тари з-під пестицидів, промивало тару водою, яку потім зливали у річку Коник, отруюючи рибу та викликаючи захворювання у місцевого населення. Таким чином, усунення корупційних схем у дозвільно-ліцензійній діяльності в природоохоронній сфері має бути основним завданням чинного керівництва Міністерства екології та природних ресурсів України.

Національний координатор проектів Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (FAO Україна) **Михайло Малков** наголосив на важливості інформування населення про проблему непридатних пестицидів. Також, він зауважив, що зараз на українському ринку пестицидів надзвичайно багато контрафактної продукції, яка становить небезпеку для довкілля та здоров'я людей, оскільки діюча речовина цих засобів захисту рослин не пройшла необхідних досліджень.

Народний депутат України, голова підкомітету з питань державної політики у сфері поводження з відходами Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи **Сергій Тригубенко** зауважив, що інтенсивна промислова та сільськогосподарська діяльність людини супроводжується значною, часто негативною, антропогенною дією на навколишнє природне середовище. Особливу небезпеку становить дедалі зростаюче забруднення

повітря, ґрунту та вод токсичними хімічними речовинами, зокрема пестицидами. У разі неправильного застосування вони забруднюють довкілля та створюють загрозу для здоров'я людини.

Пестициди є небезпечними відходами і потребують особливого поводження, тому важливим питанням є їхня утилізація. Фахівці Харківського національного технічного університету імені П. Василенка зазначають, що під час розв'язання проблеми утилізації залишків пестицидів необхідно враховувати багато супутніх факторів: хімічну природу пестицидів, рівень їхньої токсичності та ступінь впливу на довкілля, можливість переробки з повторним використанням. За кордоном використовують біознешкодження пестицидів (розкладання пестицидів за допомогою груп мікроорганізмів у ямах, облицьованих бетоном або пластиком).

Директор державного підприємства «Міжвідомчий науково-технологічний центр «Агробіотех» Національної академії наук України та Міністерства освіти і науки України **Пономаренко Сергій Платонович** наголосив на перевагах використання українських біореґуляторів з біозахисним ефектом у рослинництві. Серед позитивних результатів використання біопрепаратів можна виділити такі, як безпечність для довкілля, істотне збільшення врожаю, підвищення посухостійкості культур, позитивний вплив на біологічну активність ґрунту, поліпшення агрохімічних характеристик ґрунту, підвищення якості продукції та ін.

Учасники конференції розглянули основний вплив пестицидів і отрутохімікатів на довкілля та здоров'я людини, заходи зі зменшення негативних наслідків їхнього використання, наголосили на перспективі впровадження біологічних засобів захисту рослин. Було також зауважено, що значну небезпеку становлять покинуті склади з непридатними пестицидами і тара, в якій вони зберігалися.

На думку учасників засідання, пріоритетом політики у сфері поводження з небезпечними відходами, зокрема непридатними пестицидами, має бути запровадження положень директив Європейського Союзу у національне законодавство, яке регулює цю галузь. Крім цього, необхідно створити реєстр складів з непридатними пестицидами та забруднених отрутохімікатами ділянок, а також розробити систему збирання та безпечної для довкілля утилізації пестицидів.